

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ МОВНОГО ТЕСТУВАННЯ З ГОВОРІННЯ НА РІВЕНЬ СМР-3 У ВІДПОВІДНОСТІ ДО МІЖНАРОДНОГО МОВНОГО СТАНДАРТУ СТАНАГ 6001

На основі керівних документів з організації мовної підготовки та мовного тестування в Збройних Силах України, а також міжнародного мовного стандарту СТАНАГ 6001 визначити особливості мовного тестування з говоріння на рівень СМР-3.

Ключові слова: організація мовного тестування з іноземних мов, говоріння, рівень СМР-3

Основою є на керівних документах по організації мовної підготовки та тестування по іноземним мовам в Вооруженных Силах Украины, а так же международного стандарта СТАНАГ 6001 определить особенности тестирования по говорению на уровень СМР-3.

Ключевые слова: организация тестирования по иностранным языкам, говорение, уровень СМР-3

Using of the orders of the Ministry of Defence on an organization of language teaching and testing in the Armed Forces of Ukraine as well as STANAG 6001 to define of special features of testing of a speaking ability at STANAG 6001 level 3.

Key words: organization of testing of foreign languages, speaking ability, level 3

Постійно зростаюча кількість міжнародних миротворчих операцій, міжнародна співпраця в сфері боротьби з міжнародним тероризмом та піратством, а також широке використання багатонаціональних підрозділів для виконання миротворчих місій, висуває особливі вимоги до мовної підготовки миротворчих підрозділів, яка є основою їх взаємосумісності. Організацією об'єднаних націй, Організацією з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) у якості стандарту для підбору міжнародного миротворчого персоналу та формування багатонаціональних підрозділів використовується міжнародний мовний стандарт СТАНАГ 6001 (STANAG 6001) [4]. При цьому ООН розроблено перелік вимог до посад міжнародного миротворчого персоналу з володіння англійською мовою [5].

В Збройних Силах України організація і проведення мовного тестування регламентована наступними керівними документами [1-3]. Основним документом, який визначає вимоги до рівнів володіння іноземними мовами є Концепція мовної підготовки особового складу Збройних Сил України, затверджена Наказом Міністра оборони України від 01.06.09 № 267 "Про затвердження Концепції мовної підготовки особового складу Збройних Сил України та Плану реалізації Концепції мовної підготовки особового складу Збройних Сил України". Необхідно відзначити, що в вимогах ООН до посад міжнародного миротворчого персоналу визначено, що основним робочим рівнем володіння іноземною мовою є СМР-3 [5].

Метою даної статі є визначення особливостей проведення мовного тестування

з говоріння на рівні СМР-3 у відповідності до міжнародного мовного стандарту СТАНАГ 6001 (STANAG 6001).

У відповідності до міжнародного мовного стандарту СТАНАГ 6001 рівень СМР 3 має назву – «Професійний» і описаний наступним чином: у більшості ситуацій як офіційного, так і неформального характеру здатність ефективно спілкуватися на практичні, суспільні і професійні теми, легко обговорювати питання, які становлять особливий інтерес або стосуються галузі власної професійної компетенції. Здатність користуватися мовою під час виконання таких звичайних робочих завдань як надання аргументів та роз'яснень, обґрунтування рішень, реагування на виступи, висловлювання згоди, ствердження та відстоювання думки. Уміння ефективно користуватися мовою під час нарад, брифінгів, будувати розгорнуті складні монологи, робити припущення і обговорювати незнайомі теми та ситуації. Здатність формулювати запитання, адресовані носію мови для отримання інформації або з'ясування думки. Здатність говорити на абстрактному рівні на такі теми як економіка, культура, наука, техніка, філософія, а також проблематика з галузі власної професійної компетенції. Уміння вести тривалі бесіди, виражати зміст точно та ефективно. Використання граматичних конструкцій гнучке і правильне. Уміння говорити впевнено, влучно, чітко, висловлюватись доволі природно, вільно обговорювати різноманітні теми, не відчуючи браку слів чи висловів, а також висловлювати думки у формі, яка є легко зрозумілою для носія мови; неповне розуміння деяких культурних

особливостей, прислів'їв та натяків, прихованих відтінків та значень сталих висловів, але при цьому здатність легко відновлювати хід розмови; у вимові може відчуватися іноземний акцент; трапляються помилки у використанні рідко вживаних та складних граматичних конструкцій, притаманних офіційному стилю спілкування. Невелика кількість незначних граматичних, фонетичних і лексичних помилок не впливає на передачу змісту і рідко заважає у розмові з носієм мови [4].

З метою детального визначення вимог до вмінь та навичок тестованого доцільно провести декомпозицію опису рівня СМР-3 з говоріння за чотирма складовими: зміст; завдання, які повинен виконати тестований для отримання рівня СМР-3; вимоги до точності виконання тестованим завдань; вимоги до обсягу висловлювань тестованого [6-8].

Зміст рівня СМР-3: практичні, соціальні, професійні та абстрактні теми, особливі інтереси та спеціальні сфери діяльності [6-8].

Завдання, які повинен виконати тестований: у більшості ситуацій як офіційного, так і неформального характеру здатність ефективно спілкуватися на абстрактні теми, обґрунтовувати думки, будувати гіпотези, а також впевнено приймати участь у обговоренні незнайомих тем та ситуацій; детально описувати місця, речі, події та людей; пояснювати свою точку зору [6-8].

Точність. Використання граматичних конструкцій гнучке і правильне. Уміння говорити впевнено, влучно, чітко, висловлюватись доволі природно, вільно обговорювати різноманітні теми, не відчуваючи браку слів чи висловів, а також висловлювати думки у формі, яка є легко зрозумілою для носія мови.

Обсяг. Розширена промова.

Під час проведення субтесту з говоріння від **співбесідника** вимагається: організувати та проводити іспит з говоріння у відповідності до визначеного формату; бути ефективним і точним під час постановки запитань тестованому; працювати з тестованим, як з високо освіченим співбесідником. При цьому **тестований** повинен: висловлювати складні думки у звичайних ситуаціях; рухатись від індивідуального (особистого) до загального (об'єктивного); відповідати на запитання у формі добре структурованої розширеної промови.

Зважаючи на зміст рівня СМР-3, вимог до вмінь та навичок тестованого, а також тематичного наповнення є певні особливості щодо структури субтесту, а також дій екзаменаторів та тестованого. Дії екзаменаторів під час тестування з говоріння на рівень СМР-3 повинні бути наступними: співбесідник повинен бути поза симпатіями до тестованого одночасно намагаючись критично підходити до оцінки відповідей тестованого; тактовно стимулювати тестованого до відповіді (наприклад роблячи протилежні за змістом заяви); ставлячи перевіірочні запитання фокусувати увагу тестованого на глобальних перспективах та універсальних темах; відкидати логіку аргументів кандидата, намагаючись перевірити вміння тестованого підтримувати свої думки та погляди, захищати їх в дискусії та абстрактно мислити [6-8].

Особливості проведення субтесту з говоріння на рівні СМР-3 [6-8]:

• **Питання:**

– *вступні (Lead-in):* так / ні (Yes/No) питання та питання які спрямовані на отримання від тестованого інформації, необхідної під час подальшої дискусії;

– *проблемно-орієнтовні (task-oriented):* опис, підтримка своїх поглядів, гіпотези;

– *виконання (Follow-up):* підтвердження тестованим своїх думок та поглядів, а також спроможність змінювати напрямок дискусії.

• **Твердження (Statements):**

– *вступ (Prelude):* співбесідник повинен створювати контекст для запитання;

– *дискусія (Challenge):* підтримка розширеної промови.

• **Рольова гра (Role play):**

– *незнайома ситуація (Unfamiliar situation):* незнайомі ситуації, які потребують гнучкості у використанні мови; незвичайна ситуація, яка потребує певної стратегії для вирішення проблеми, при цьому ситуація являє собою певне ускладнення в цільовій культурі, мова якої вивчається; водночас, тестований повинен продемонструвати соціолінгвістичну відповідність визначеній ситуації, а екзаменатори – твердо дотримуватись рамок визначеного рівня (СМР-3), стимулюючи при цьому тестованого до виконання завдання в рамках даного рівня.

– *видумана особистість (Assumed persona):* створюється ситуація, в якій тестований повинен пояснювати, обґрунтовувати, прояснювати ситуацію для себе та співбесідника, а також конкретизувати її.

• **Цілеспрямовані питання (Purposeful Questions):**

Питання педагогіки

- *вступні (Lead –in)*: повинні сприяти введенню тестованого в завдання;
- *проблемно-орієнтовні (task-oriented)*: повинні представити основні завдання тесту;
- *виконання (Follow-up)*: повинні *фокусувати* увагу тестованого на виконанні завдання тесту.

- **Наочний вступ (Descriptive Prelude):**

- *вступне твердження або короткий текст*, який встановлює контекст для проблемно-орієнтовних питань (абстрактні теми, підтримка своїх поглядів, гіпотези);
- *використання лексики відповідного рівня (СМР-3) під час запитання*, що дає змогу тестованому спрямувати дискусію на абстрактні теми.

Дуже важливим є вміння співбесідника формулювати однакові запитання одночасно в рамках різних рівнів - СМР-2 та СМР-3, так званий рух по спіралі від СМР-2 до СМР-3, використовуючи однакові теми.

Так, наприклад питання щодо опису поточних подій (current event) – «Доповідь на науковому семінарі щодо альтернативних джерел енергії» (Report on symposium for alternative energy resources), безсумнівно відноситься до завдання СМР-2 [4,6]. При цьому це ж питання, але сформульоване в інший спосіб, наприклад щодо підтримки своєї думки (Supported Opinion) «Види промисловості, які використовують традиційні види енергії здійснюють спротив розвитку альтернативних джерел енергії» (Conventional energy industries reluctant to facilitate development of alternative energy resources) вже буде відноситись до СМР-3[6-8].

При цьому співбесіднику дуже важливо дотримуватись наступних правил під час

проведення співбесіди: по-перше – уважно слухати тестованого, будучи зацікавленим співбесідником і при цьому підтримуючи процес обміну думками; кожне питання повинно ставитись з конкретною метою; необхідно стимулювати (зацікавити) тестованого до бесіди; своєчасно закінчувати питання, або певний етап співбесіди; використовуючи перехідні методики з метою забезпечення цілісності співбесіди [6-8].

Важливо не давати можливості тестованому керувати співбесідою (віддавати йому ініціативу), а також виправляти та критикувати тестованого; висловлювати оціночні судження по відношенню до тестованого під час тестування; переривати тестованого до того часу, поки це не стане необхідним; змінювати тему до того часу, поки тема не вичерпана; не фокусуватися на змісті сказаного тестованим (адже перевіряється не правдивість сказаного, а володіння мовою на визначеному рівні) [6-8].

Таким чином, у статті визначені особливості проведення мовного тестування з говоріння на рівень СМР-3 у відповідності до міжнародного мовного стандарту СТАНАГ 6001, а також надані рекомендації щодо організації роботи екзаменаторів під час проведення субтесту з говоріння на рівень СМР-3.

В наступних статтях будуть розглянуті особливості проведення мовного тестування на рівень СМР-3 з інших видів мовленнєвої діяльності (письмо, аудіювання та читання), а також підходи до визначення критеріїв оцінювання за кожним з них.

Література

1. Наказ Міністра оборони України від 01.06.09 № 267 “Про затвердження Концепції мовної підготовки особового складу Збройних Сил України та Плану реалізації Концепції мовної підготовки особового складу Збройних Сил України”.
2. Наказ Міністра оборони України від 17.05.10 № 250“Про затвердження Положення про курси іноземних мов у Збройних Силах України”.
3. Організаційно-методичні вказівки для проведення мовного тестування військовослужбовців і працівників Збройних Сил України на 2011 -2012 навчальні роки.
4. STANAG 6001 (Edition 4).
5. Вимоги документів Організації Об’єднаних націй щодо рівнів мовної підготовки миротворчого персоналу STM 2-1 (Common Training For Officers And Key Personnel). Annex 1: UN standards in accordance with in-mission position of military personnel.
6. Матеріали міжнародного науково-практичної конференції з мовного тестування “Стандартизація підходів до тестування з говоріння”. Сараєво (Боснія і Герцеговина). 31 серпня – 2 вересня 2010 року.
7. Матеріали міжнародного науково-практичного семінару з мовного тестування Гармаш-Пантеркірхен (ФРН). 20 червня – 1 липня 2011 року.
8. Матеріали міжнародного науково-практичного семінару з мовного тестування Київ. 21-25 листопада 2011 року.